

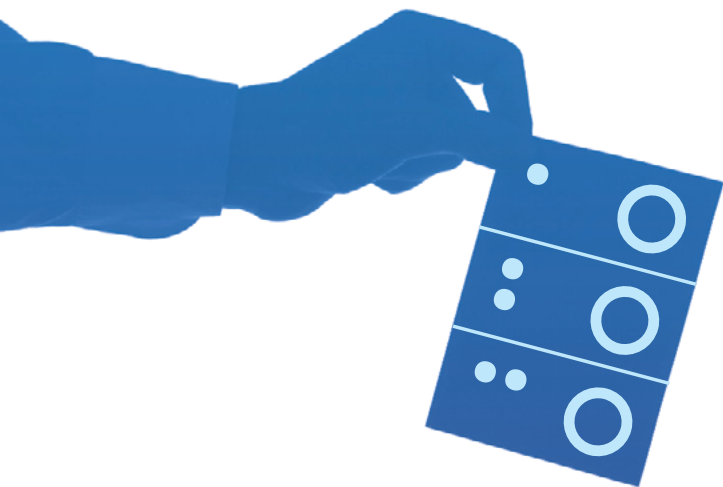

The voice of blind and partially sighted people in Europe

HRVATSKI
SAVEZ
SLIJEPIH

KAKO IZBORE UČINITI PRISTUPAČNIMA glasačima s oštećenjem vida?

STANJE

Pristupačno glasovanje je važno

Na izborima diljem Europe, glasači odabiru svoju najdražu opciju na papirnatom glasačkom listiću. Zbog načina na koji je osmišljen, takav pristup nije **dostupan** većini glasača s oštećenjem vida.

Kako bi se zajamčilo neovisno, tajno i ravnopravno političko sudjelovanje, nije dovoljno ovoj skupini samo osigurati pratitelje.

PROBLEMI

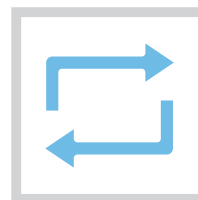
Poznajemo osobe kojima je uskraćen pratitelj i slučajeve u kojima je pratitelj naglas govorio o danom glasu.

Stručnjak EBU-a

Glasovanje uz uporabu matrice tehnički je nemoguće. Svaki glasački listić dolazi u formatu A5, a na njemu je malom veličinom slova navedeno do 150 kandidata.

Stručnjak EBU-a

NEPODUDARNOST

67% stručnjaka EBU-a podržava glasovanje uz uporabu matrice, koje nudi 31% europskih zemalja.

79% stručnjaka EBU-a podržava elektroničko glasovanje, koje nudi 9% europskih zemalja.

OBLIKOVATELJI POLITIKA

Poboljšanje zakona

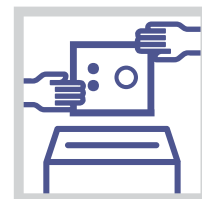
Put prema pristupačnom glasovanju započinje dobrim izbornim zakonodavstvom. Oblikovatelji politika trebali bi postaviti jasan i ujednačen okvir. Trebali bi osigurati najbolje uvjete za potpomognuto glasovanje i unaprijed osigurati matrice. Kako bi glasovanje svima bilo lakše, trebalo bi istražiti sve načine glasovanja.

UJEDNAČENO ZAKONODAVSTVO

- Donijeti jedan zakon za sve izbore (predsjedničke, parlamentarne, lokalne, europske, referendumne, itd.) kako bi se izbjegli nesporazumi ili pogreške.
- Ako to nije moguće, donijeti jedan zakon s osnovnim odredbama o pristupačnosti koji se primjenjuje na sve izborne zakone.

POTPOMOGNUTO GLASOVANJE

- Dopustiti građanima s oštećenjem vida glasovanje uz bilo koju osobu po njihovom izboru, uključujući članove obitelji i volontere na biračkim mjestima.
- Ukinuti svu obveznu dokumentaciju, poput liječničkih potvrda ili ovjerenih izjava, za prijavu potpomognutog glasovanja.
- Tražiti od pratitelja da potpišu izjavu kojom potvrđuju da razumiju pravila i poštuju namjere glasača.

GLASANJE UZ UPORABU MATRICE

- Kada je to moguće, uvesti glasovanje uz uporabu matrice kao opciju na svim izborima.
- Jasno odrediti osobu odgovornu za proizvodnju matrica, primjerice izbornu povjerenstvo.
- Propisati ujednačeni dizajn glasačkog listića koji se ne može mijenjati na lokalnoj razini.
- Zakonom propisati da se pristup glasačkim listićima u pristupačnom formatu omogući prije dana izbora.

OBLIKOVATELJI POLITIKA

Poboljšanje zakona

RAZLIČITI NAČINI GLASOVANJA

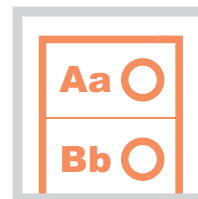
- Dopustiti i unaprijediti elektroničko glasovanje, osigurati njegovu pristupačnost i dostupnost svim građanima na svim biračkim mjestima.
- Svim građanima dopustiti ranije glasovanje kako bi prije dana održavanja izbora s pratiteljima mogli glasati na biračkim mjestima.
- Svim građanima dopustiti glasovanje u odsutnosti, kako bi mogli glasovati od kuće, uz vlastitu rasvjetu.

IZBORNA POVJERENSTVA

Provođenje izbora

Pristupačni izbori zahtijevaju vrlo **razumne stručne odluke** i pažljivu provedbu. Članovi biračkog odbora trebali bi osmisliti pristupačan glasački listić i upotrebljivu matricu. Trebali bi istražiti nove alate i volonterima ponuditi prilagođeno osposobljavanje o pravima i potrebama glasača s oštećenjem vida.

DIZAJN GLASAČKOG LISTIĆA

- Osmisliti jedinstveni dizajn glasačkog listića s definiranim marginama za potrebe uporabe matrice, s minimalnom veličinom slova i čitkim fontovima.
- Ako se na izborima koristi više glasačkih listića, stvoriti upadljiv uzorak ili različite nazive glasačkih listića koji će se razlikovati po boji.
- Perforirati ili odrezati rub kako bi se označila prednja strana glasačkog listića.

IZBORNA POVJERENSTVA

Provođenje izbora

DIZAJN MATRICE

- Na matricama od tvrde plastike osigurati brajicu i reljefno otisnuta velika slova visokog kontrasta.
- U državama s velikim papirnatim glasačkim listićima smanjiti format listića za sve glasače.
- Proizvesti audiodatoteke kako bi se informacijama na glasačkim listićima moglo pristupiti na biračkim mjestima.
- Dovršiti konačne verzije glasačkih listića najmanje 30 dana prije izbora kako bi se osiguralo dovoljno vremena za proizvodnju matrica i audiodatoteke.

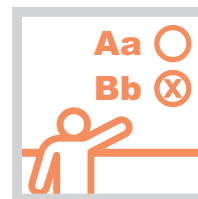
NOVI ALATI

- Omogućiti uporabu povećala svim slabovidnim građanima na svim biračkim mjestima.
- Sva biračka mjesta opremiti slušalicama i uređajima za reprodukciju.

- Uspostaviti telefonsku liniju prije i na dan održavanja izbora kako bi se volonterima i glasačima pružila brza pomoć.
- Isprobati uporabu pečata umjesto kemijskih olovaka za sve glasače kao podršku građanima s ograničenom pokretljivošću.
- Jednu glasačku kabinu prostorno odvojiti od ostalih kako bi glasač i pratitelj mogli međusobno slobodno komunicirati.

OSPOSOBLJAVANJE

- Razraditi obvezne module osposobljavanja za birački odbor i volontere na biračkim mjestima, uključujući dijelove osposobljavanja o političkom sudjelovanju osoba s invaliditetom, u suradnji sa stručnjacima iz udruga osoba s oštećenjem vida.
- Pružiti sredstva kojima će se svim članovima biračkog odbora i volonterima osigurati savladavanje modula za osposobljavanje.

DALJNI KORACI

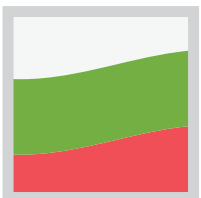
Uspješne priče iz Europe

Slijepi i slabovidni glasači u **Finskoj** mogu bez ograničenja odabrati pratitelja. Na svakom biračkom mjestu nalazi se i posebno osposobljen pratitelj. Nadalje, glasači mogu dati glas prije dana održavanja izbora, od kuće poštom ili u uredima lokalnih vlasti.

U **Njemačkoj** su matrice prvi put iskušane 1980. Njemački savez slijepih i slabovidnih osoba proizvodi matrice u ime vlade te za taj zadatak prima odgovarajuća sredstva. Matrice se na zahtjev šalju svim slijepim i slabovidnim osobama prije izbora, a uz njih dolazi CD s objašnjenjima za svaku izbornu jedinicu, koji također proizvodi Njemački savez slijepih i slabovidnih osoba.

U sljedećih nekoliko godina očekuje se uvođenje elektroničkog glasovanja u **Bugarskoj**. Prema Izbornom zakonu, glasački strojevi moraju uključivati „olakšani pristup glasačima s oštećenjima vida“. Najviši sud odlučio je i da sva biračka mjesta moraju biti opremljena glasačkim strojevima.

KONVENCIJA UJEDINJENIH NARODA O PRAVIMA OSOBA S INVALIDITETOM ČLANAK 29.

Osigurati da osobe s invaliditetom mogu djelotvorno i u potpunosti sudjelovati u političkom i javnom životu na ravnopravnoj osnovi s drugima ... među ostalim:

- i. osiguravajući da glasački postupci, prostori i materijali budu prikladni, dostupni i laki za razumijevanje i uporabu
- ii. štiteći pravo osoba s invaliditetom na tajno glasovanje na izborima i javnim referendumima ... omogućavajući uporabu potpornih i novih tehnologija gdje je to primjereno
- iii. jamčeći slobodu izražavanja volje osoba s invaliditetom kao birača, i u tu svrhu, gdje je to potrebno, na njihov zahtjev dopuštajući pomoć u glasovanju od strane osobe po njihovu vlastitom izboru

O PRISTUPAČNOM GLASOVANJU

Naše Izvješće o istraživanju o pristupačnom glasovanju u Europi i više informacija o našim aktivnostima možete naći na <https://is.gd/PWctoS>

KONTAKT

Europska unija slijepih (European Blind Union)
6 rue Gager-Gabillot
75015 Paris
ebu@euroblind.org

Ovaj je projekt zajednički financiran iz Programa Europske unije o pravima, jednakosti i građanstvu.